



ARBEJDSMARKED 8. maj 2024

ANALYSE

Udarbejdet af
Rasmus Lindø Kaslund
Analytiker

Faglærtes livsindkomst er steget mere end akademikers uanset opgørelsesmetode

Forskellene i livsindkomsterne mellem faglærte og akademikere er faldet. Det gælder både målt på median og gennemsnit, og om man måler til og med 60 eller 75 år. Sidstnævnte skyldes især, at tilbagetrækningsalderen er steget mere for faglærte end for akademikere.

Kontakt

Analytiker

Rasmus Lindø Kaslund

📞 31 58 80 53

✉️ rk@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Faglærtes tilbagetrækningsalder er steget mere end akademikeres siden 1997. Det skyldes særligt politiske reformer, der har hævet folkepensions- og efterlønsalderen.
- Forskellen i livsindkomst mellem faglærte og akademikere er højere, når man måler frem til 75 år end frem til 60 år. Forskellen er dog også faldet mere, hvilket især skyldes faglærtes højere tilbagetrækningsalder.
- Forskellen i medianlivsindkomster mellem faglærte og akademikere er mindre end forskellen i gennemsnit. Det skyldes, at nogle få akademikere tjener rigtig meget, hvilket trækker gennemsnittet op.
- Der er store forskelle i gennemsnitlige livsindkomster inden for hovedgrupperne. Jurister tjener dobbelt så meget som akademikere inden for humaniora, og mekanikere 50 pct. mere end SOSU'ere.

Om analysen

AE har for nyligt udgivet en analyse om udviklingen i livsindkomster på tværs af uddannelsesgrupper siden 1997.

I denne analyse graver vi et spadestik dybere og undersøger, hvordan udviklingen i tilbagetrækningsalderen har påvirket livsindkomsten for forskellige faggrupper samt forskelle i median og gennemsnit.

Faglærtes tilbagetrækningsalder er steget mere end akademikeres

Siden 1997 er der foretaget en række politiske reformer, der har haft til hensigt at øge arbejdsudbuddet blandt seniorer på arbejdsmarkedet. Det gælder særligt velfærdsforliget fra 2006 og tilbagetrækningsreformen fra 2011, der har hævet både pensions- og efterlønsalderen og svækket incitamenterne til at gå på efterløn betydeligt.

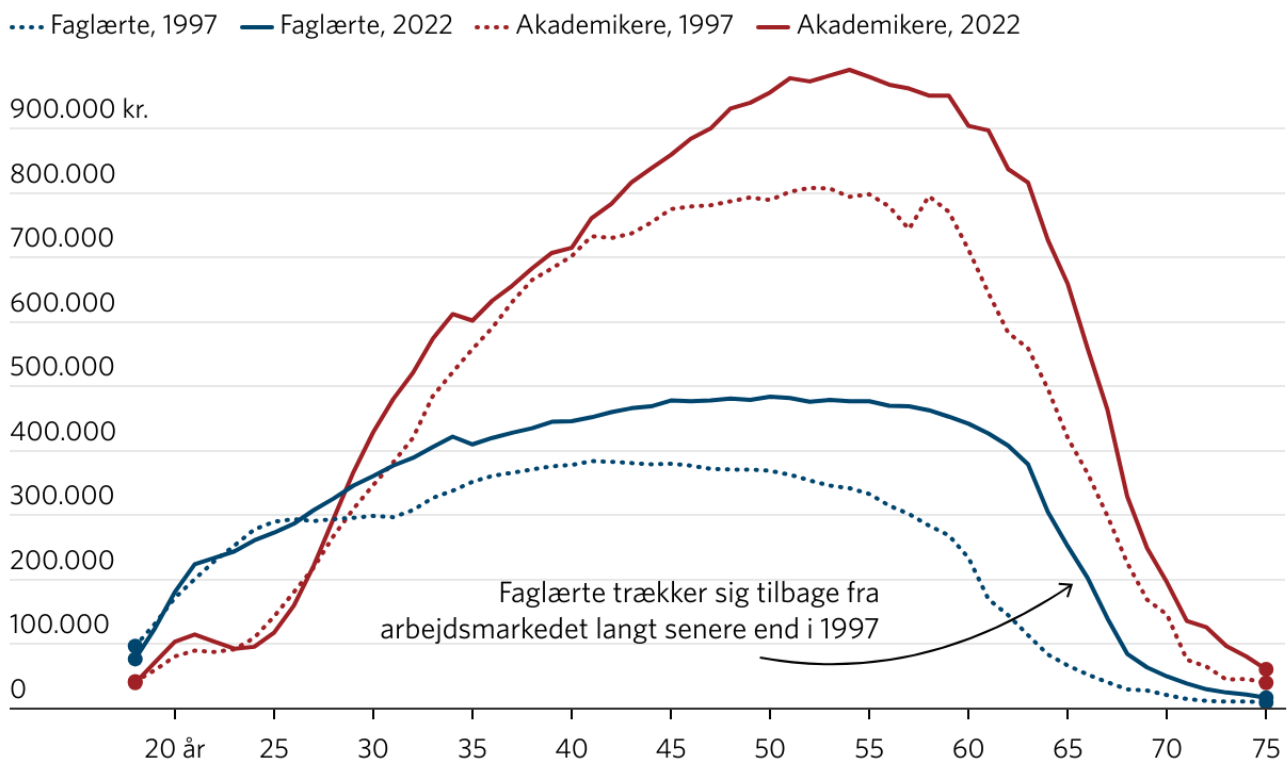
Disse reformer har medvirket til, at den effektive tilbagetrækningsalder er steget på tværs af faggrupper. Mest markant er stigningen i faglærtes effektive pensionsalder. I 1997 trak den gennemsnitlige faglærte sig tilbage fra arbejdsmarkedet som 61-årig.¹ I 2022 er den effektive tilbagetrækningsalder for den gennemsnitlige faglærte steget til 66 år. Akademikere bliver længere på arbejdsmarkedet, men tilbagetrækningsalderen er kun steget en smule siden 1997, fra 66 til 67 år

Det betyder selvfølgelig også, at faglærtes erhvervsindkomst efter 60-årsalderen er vokset betydeligt siden 1997, som det fremgår af Figur 1 herunder.

FIGUR 1

Faglærtes indkomst efter 60-årsalderen er steget markant siden 1997

Figuren viser den gennemsnitlige indkomst i aldersspændet 18-75 år for faglærte og akademikere i henholdsvis 1997 og 2022.



Anm.: Erhvervsindkomsten er opgjort inkl. indbetalinger til arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger. 2023-priser.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Forskellen i livsindkomster er faldet uanset aldersspænd

I den foregående analyse var det primære formål at undersøge, hvad ændringer i det relative udbud af faglært versus akademisk arbejdskraft har betydet for indkomsterne. Andelen af akademikere er steget kraftigt, samtidig med at andelen af faglærte er faldet. Til det formål er det mest relevant at opgøre livsindkomsten op til 60-årsalderen, så billedet ikke mudres af ændringer i tilbagetrækningsmønstre.

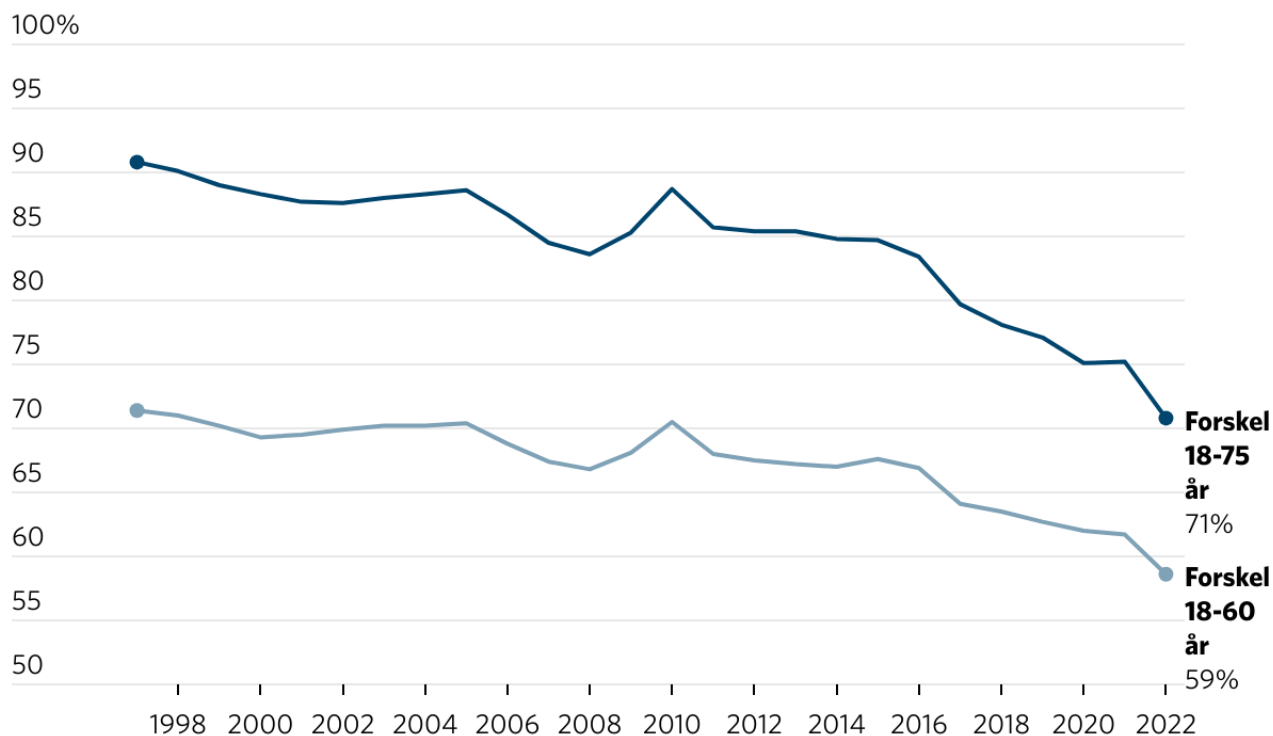
Opgør man i stedet livsindkomsten op til 75 år, er forskellen mellem faglærte og akademikere faldet mere, end hvis man opgør det op til 60 år.² Det skyldes altså, at faglærte har øget deres tilbagetrækningsalder og derved deres indkomst i den sidste del af arbejdslivet *mere* end akademikere. Det ses i Figur 2. Opgøres livsindkomsten frem til 60 år, er den gennemsnitlige forskel faldet fra 71 til 59 pct. – et fald på 12 procentpoint. Opgøres den frem til 75 år, er den faldet fra 91 pct. til 71 pct. – et fald på 20 procentpoint.

Akademikere har dog generelt markant højere indkomster i aldersspændet 60-75 år end faglærte. Derfor er *niveauet* af forskellen naturligvis højere, når man opgør livsindkomsten frem til 75 år.

FIGUR 2

Den gennemsnitlige livsindkomstsforskel mellem faglærte og akademikere er faldet

Figuren viser forskellen i gennemsnit livsindkomst (erhvervsindkomst, både 18-60 år og 18-75 år) mellem faglærte og akademikere.



Anm.: Erhvervsindkomsten er opgjort inkl. indbetalinger til arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger. 2023-priser.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Forskellene i medianlivsindkomster er mindre og faldet mere

Man kan argumentere for, at medianlivsindkomsten er et mere relevant mål for den *typiske* faglærtes henholdsvis akademikers livsindkomst.

Indkomstfordelingen for særligt akademikere er venstreskæv, da der er en gruppe akademikere med meget høje indkomster, der trækker gennemsnittet for akademikere op. Omvendt forholder det sig for

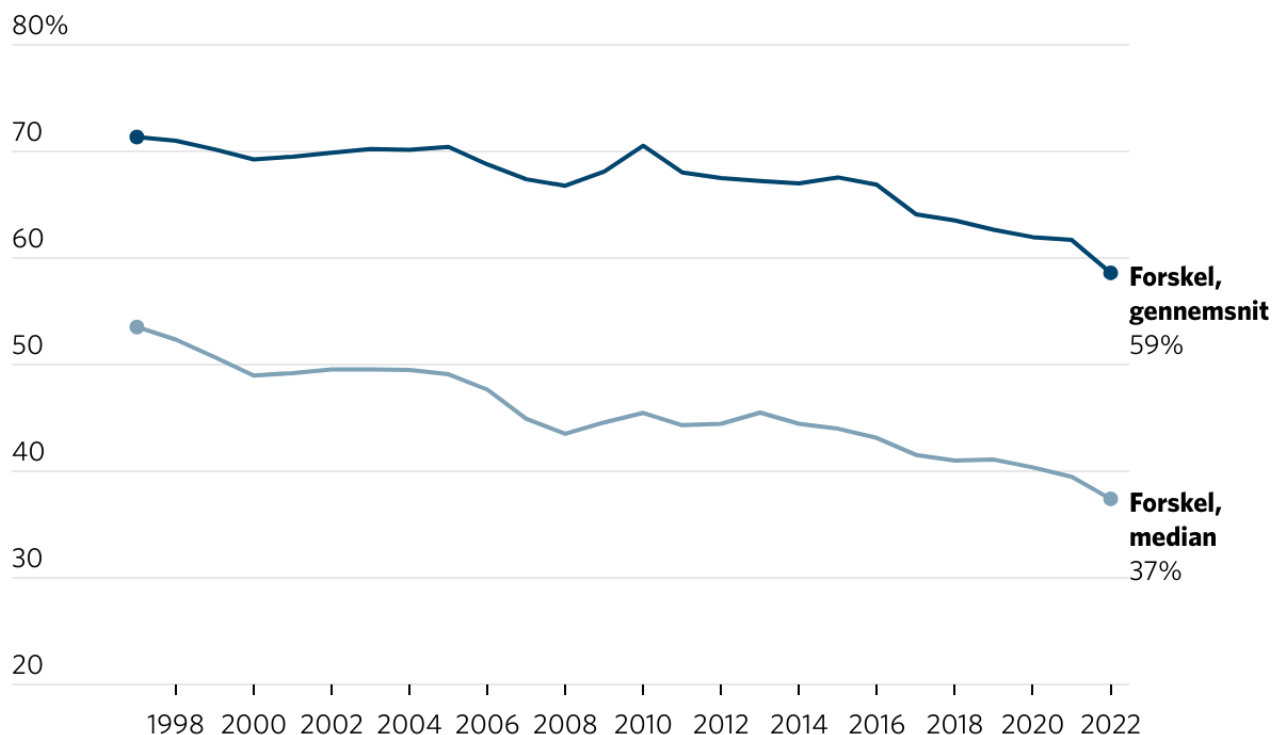
faglærte, hvor medianen er lidt højere end gennemsnittet.

Det betyder altså, at forskellen i medianlivsindkomster er *markant* mindre end den gennemsnitlige forskel. Forskellen er også faldet mere i den undersøgte periode, fra 54 til 37 pct. Det fremgår af Figur 3.

FIGUR 3

Forskellene i medianlivsindkomster er mindre og faldet mere

Figuren viser forskellen i livsindkomst (erhvervsindkomst, 18-60 år) mellem faglærte og akademikere, både målt på median og gennemsnit



Anm.: Erhvervsindkomsten er opgjort inkl. indbetalinger til arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger. 2023-priser.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Der er store forskelle inden for hovedgrupper

Det er vigtigt at holde sig for øje, at der er store indkomstforskelle inden for uddannelseshovedgrupperne. I Figur 4 vises udviklingen i den gennemsnitlige livsindkomst for en række udvalgte faggrupper.

Jurister er en af de uddannelsesgrupper, der har den højeste livsindkomst, og den er steget kraftigt siden 1997 til hele 36 mio. kr. Det er næsten dobbelt så meget som en gennemsnitlig akademiker inden for humaniora, der tjener 18,3 mio. kr. i løbet af livet. En anden højtlønnet akademikergruppe er erhvervsøkonomer (cand.merc.). Deres gennemsnitlige livsindkomst er i samme periode nærmest ikke steget, hvilket blandt andet skal ses i lyset af, at antallet af cand.merc.'er er ottedoblet.

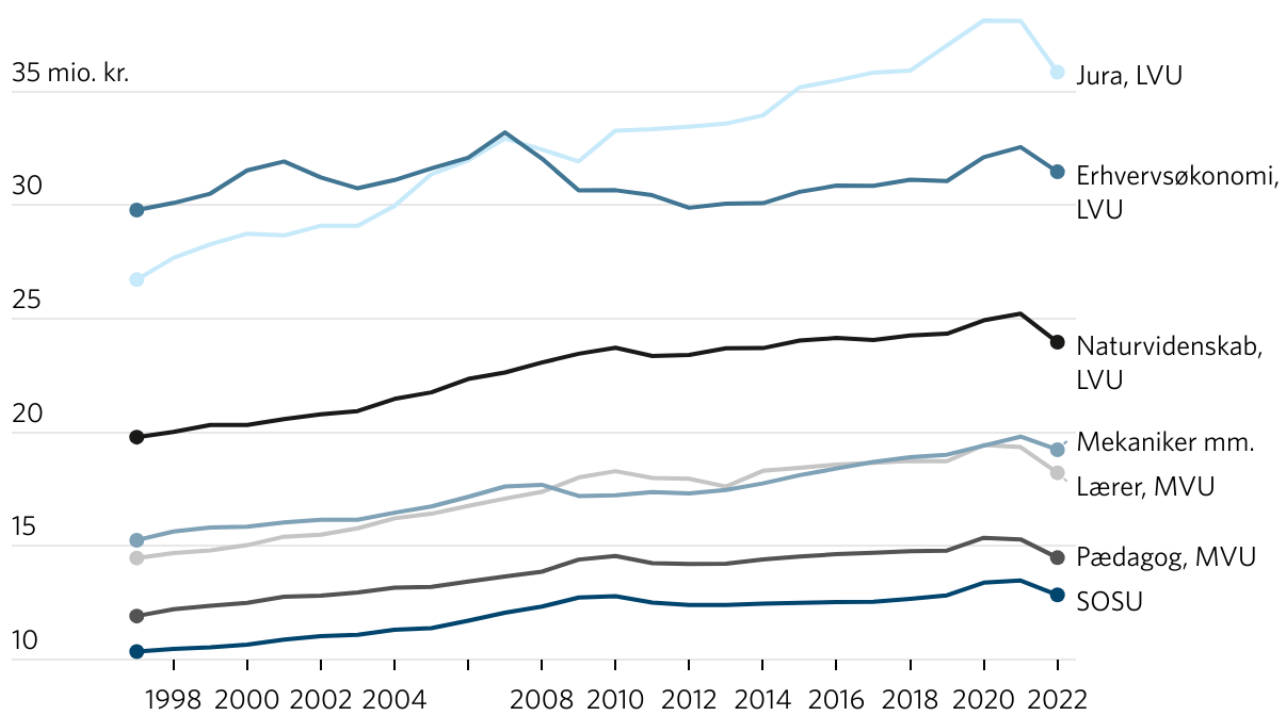
En mekaniker har en gennemsnitlig livsindkomst på 19 mio. kr. i 2022 mod lidt over 15 mio. kr. i 1997. Det er knap 50 pct. mere end en gennemsnitlig SOSU-uddannet, der havde en livsindkomst på 13 mio. kr. frem til 60 årsalderen.

Den gennemsnitlige livsindkomst for en mekaniker (faglært), en lærer (professionsbachelor) og en akademiker inden for humaniora ligger inden for 1 mio. kr. af hinanden.

FIGUR 4

Juristers gennemsnitlige livsindkomst er blandt de højeste

Figuren viser den gennemsnitlige livsindkomst (erhvervsindkomst, 18-60 år) opgjort hvert år siden 1997 for udvalgte uddannelsesgrupper



Anm.: Erhvervsindkomsten er opgjort inkl. indbetalinger til arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger. 2023-priser.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Metode

Sådan har vi gjort

Uddannelsesgrupper

AE har på baggrund af DST's DISCED-gruppering (version 1:2023) dannet 67 forskellige uddannelsesgrupper til brug for beregningerne af livsindkomst og livsforløb. Grupperne er konstrueret, så der er mindst 400 34-36-årige personer i 2022 i hver uddannelsesgruppe. Uddannelsesgrupperingen er defineret ud fra højest fuldførte uddannelse som 35-årig.

Beslægtede uddannelser er lagt i samme grupper efter DST's DISCED-nomenklatur. Grupperne er konstrueret ud fra den 6-cifrede forspaltekode (AUDD_HOVED_L1L3).

Indkomst- og prisdata

Erhvervsindkomst er i denne analyse løn samt nettooverskud af egen virksomhed og bidrag til arbejdsgiveradministrerede pensionsindbetalinger.

Indkomsterne er deflateret med forbrugerprisindekset. Der sker et relativt stort fald i realindkomsten for alle uddannelsesgrupper i 2022. Det skyldes den høje inflation i 2022 samt ekstraordinære udbetalinger af feriepenge i 2020 og 2021.

Livsindkomst

AE har opgjort livsindkomsterne ved at finde gennemsnittet el. medianen af erhvervsindkomsten for hvert alderstrin og hver uddannelsesgruppe og summere på tværs af alderstrin for hver uddannelsesgruppe. Det er gjort for personer på 35 år og opefter. For indkomsten som 18-34-årig er der taget udgangspunkt i 35-årige personer i hvert år og hentet indkomstdata på disse individer, siden de var 18 år gamle, justeret til 2023-priser. På den måde findes information om erhvervsindkomst både før, under og efter uddannelse.

-
- 1** Tilbagetrækningsalderen er her beregnet som den alder, hvor den gennemsnitlige erhvervsindkomst falder til under halvdelen af indkomsten i det alderstrin, hvor faggruppen tjener mest.
 - 2** Det er ikke muligt at gå længere end til 75-årsalderen, da vi kun har meget ringe uddannelsesdata på personer født før 1922.